

A ROVARÁSZAT MINT SPORT.

Írta: DR. HORVÁTH GÉZA.

NAPJAINKBAN a sportolás korszakát éljük. A modern ember most mindenütt és mindenből sportot űz. Rohamosan elterjedtek és buzgó hivekre találtak a sport különféle nemei hazánkban is.

A dolog természetéből és a magyar temperamentumból folyik, hogy nálunk leginkább azok a sportok divatosak és népszerűek, a melyek lehetőleg sok zajjal, hűhóval, vetélkedéssel és hivalkodással vannak összekötve. Ellenben azok a sportok, melyeket csak csendes elvonultságban magunkba szállva és csupán a saját magunk gyönyörűségére szokás gyakorolni, azok már nem igen tudtak nálunk tért hódítani. Ilyenek péld. a horgászat, a növénygyűjtés vagy akár a — rovarászat.

«A rovarászat? Hogyan? Hát sport tárgya lehet-e vajjon a rovargyűjtés is?» — fogja bizonyára nem egy olvasónk csodálkozva kérdezni. A legtöbben alkalmasint úgy vélekednek, hogy a rovarászat csak a bogarak és lepkék után való szaladgálásból áll és csak gyermekeknek való játék, de nem komoly embereknek való foglalkozás. Vagy legfeljebb azt hiszik, hogy ha már felnőtt emberek adják reá a fejöket, akkor azok csak szorosabb értelemben vett szaktudósok lehetnek, a kik tudományos szempontból szakszerűen tanulmányozzák a rovarokat.

Pedig ez nem áll. A két szélsőség, a gyermekjáték és a tudományos foglalkozás között van még egy széles középút, és ez az, a melyen a rovarászat mint sport foglal helyet.

Nyugat-Európában, a honnan a különféle sportok divatja hozzánk került, számos olyan felnőtt férfi, sőt nő is van, a ki nagy kedvvel foglalkozik rovargyűjtéssel. Teszi ezt a saját szórakozására és gyönyörűségére, a nélkül, hogy tudós számba akarna menni. Ámbár nem ritkán megesik, hogy ilyen egyszerű műkedvelő, ha különben van benne tehetség és hajlam, idővel egészen derék szakemberré nővi ki magát.

Általánosan ismert és elfogadott igazság, hogy a test erősítésére s az életenergia fokozására a szabadban való mozgás szükséges. A nálunk divatos sportok közül aránylag még legjobban megfelel e célznak a turistaság. De mennyivel élvezetesebbé és mulatságosabbá válik a turistaság, ha kirándulásainkon nemcsak a bejárt kilométerek számát, nemcsak a megmászott hegycsúcsok tengerszintfeletti magasságát tartjuk számon, hanem a minden lépten-nyomon utunkba akadó természeti tárgyakat, állatokat, növényeket, kőzeteket stb. is megfigyeljük. A pusztá megfigyelés azonban mulékony, emléke csak ideig-óráig marad meg; de állandóan megőrizhetjük és még évek múlva is újra fel-

idézhetjük a kellemes emlékeket, ha a kirándulásaink alkalmával látott és megfigyelt tárgyakat — a mennyire tehetjük — magunkkal viszzük, alkalmas módon konzerváljuk, egy szóval magunknak belőlük gyűjteményt csinálunk.

Azok között a természeti tárgyak között, a melyekkel a szabadban találkozunk, a legvonzóbbak és legérdekesebbek bizonyára az állatvilág képviselői. Az állati élet és csodás jelenségei mindenkor nagy mértékben lekötötték a gondolkozó ember érdeklődését. Nincs oly állatcsoport, mely a vele való foglalkozást meg ne érdemelné; mindamellet az azt hiszem, hogy a műkedvelő a legtöbb szórakozást, a legtöbb élvezetet mégis csak a rovarászatban fogja feltalálhatni.

A rovarászat nem igényel sem sok költséget, sem sok előzetes szakismeretet.

Valamennyi állatcsoport között a legszámosabbak a rovarok. Tartózkodásuk, életmódjuk, szokásaik oly változatosak, hogy a rovargyűjtő minduntalan új megfigyelésekre, új meglepetésekre lehet elkészülve. A különféle gyűjtési módok és fortélyok a szórakozásnak kiapadhatatlan forrásai, a melyekből mindig több és több élvezetet meríthet. Kora tavasztól késő őszig szabadon vadászhat erdön-mezőn (még vadászjegyet sem kell váltania) és biztos lehet benne, hogy soha sem fog üres kézzel hazatérni.

Ha ideje, egészsége vagy kora a fárasztó turákat nem engedik meg, akkor kisebb kirándulásokkal is beérheti. A kisebb kirándulások is mindig élvezetesek és érdekesek; érdekesek még akkor is, ha a gyűjtő ugyanazon a vidéken egy és ugyanazt a helyet kisebb-nagyobb időközökben ismételve keresi fel. Mert egy-egy helynek a rovarvilága az évszakok előhaladtával úgyszólván hétről-hétre folyvást változik; némely fajok eltűnnek és mások jelennek meg helyettük az élet szinpadán.

Sőt még akkor sem csappanhat meg a rovarász érdeklődése, ha éveken keresztül csak bizonyos kisebb területre, péld. csak egy-két község határára volna kénytelen szorítkozni és jóformán mindig csak ugyanazokon a helyeken kellene vadásznia. Még ennek is megvan a maga élvezetes oldala. Ha a gyűjtő jól ismeri már vadászterületének minden zegét-zugát, akkor mindig tudja, hogy hol és mikor találhat meg bizonyos rovarfajokat; akkor minden kiránduláson mindenütt régi ismerőseivel találkozik és évről-évre élvezzi a viszontlátás örömeit.

A mi rovarvilágunk egyébíránt oly gazdag, mondhatnám majdnem kimeríthetetlen, hogy alig van oly rovarászati kirándulás, a melyen a szemes és ügyes gyűjtő legalább egy-két, addig ott még nem észlelt fajt ne ejtene zsákmányul.

És mekkora örömet okoz aztán valami új vagy ritka rovarnak a megtalálása! A kinek még nem volt benne része, az nem is igen fogja ezt megérteni. Némi fogalmat adhatnak azonban talán róla egy szellemes francia rovarász, CHARLES NODIER következő szavai: «Kéjes gyönyörűségtől reszketek még most is, ha eszembe jut az a jelenet, a mikor életemben az első aranyos futrinkát (*Carabus auronitens*) megpillantottam, a mely egy vén tölgyfa kidőlt törzsének nyirkos árnyékában volt meghúzódva és úgy tündökölt ott, mintha a Nagy-Mogul boglárjából kiesett kárbunkuluskő lett volna. Jól emlékszem, hogy egy pillanatra egészen meg voltam bűvölve ragyogásától és kezem úgy reszketett a felindulástól, hogy többször kellett felé nyulnom, a míg végre valósággal megfogtam. Milyen boldogok a gyermekek, és milyen sajnálatra-

méltóak a felnőttek, ha nem maradt elég bölcseségük arra, hogy ismét gyermekekké tudjanak válni!»

De magával a gyűjtéssel még nincsenek kimerítve a rovarászat örömei. A hazahozott zsákmány kikészítése, preparálása ismét új szórakozást nyújt. A ki pedig lepkészettel foglalkozik, annak a gyűjtött hernyók felnevelése, etetése és gondozása szolgál kellemes időtöltésül. Sőt még a hideg téli hónapokban is, a mikor mindent hó és jég borít s a természet téli álmát aluszsza, folyvást foglalkozhatik és szórakozhatik a rovarász. A meleg szobában előveszi gyűjteményét; rendezgeti, meghatározza és helyére beosztja az egész éven át szerzett zsákmányt, miközben minden egyes rovar visszaidézi emlékébe a szabadban töltött vidám órákat.

A rovarászat oly egészséges sport, mely a testet és lelket egyaránt felüdíti. Kellemesen szórakoztat, megóv az unalom ellen, felvidítja a kedélyt és megvigasztal bánatunkban. Tudok nem egy esetet, hogy olyanok, a kiket az életben a sors súlyosan meglátogatott, egyedül csak a rovarászatban találtak enyhülést és vigasztalást.

A ki egyszer a rovarászatot megkedvelte, az többé nem igen hagyja abba, hanem éltefogytaig hive marad. Egyik legjelesebb hazai rovarásznunk, az 1870-ben 72 éves korában elhunyt FRIVALDSZKY IMRÉ-nek életrajzában olvassuk a következő jellemző sorokat: «Midőn a legtöbb emberekben a szenvedélyek előbbre haladt korban lassan elnémulnak, *Friwaldszky Imre* azon szenvedélye, melylyel ő a természet és a természeti tárgyak iránt viseltetett, élete fogytaig ugyanazon erőben megmaradt és ugyanazon élvezetet nyújtotta, mint ifjú korában. Egyik korán elhunyt veje, *Bérczy Károly*, előttem e szavakat mondta ipjáról, *Friwaldszky Imréről*: Nem ismerek szerencsésebb embert az ipamnál; ő még most is ugyanazon szenvedélylyel fürkész és buvárkodik, ugyanazon szeretettel viseltetik a természet kedvencz tárgyai iránt, mint azt csak egy 24 éves fiatal ember teheti». (DR. NENDTVICH KÁROLY: *Friwaldszky Imre* életrajza. Pest, 1872.)

Melegen óhajtom, hogy a rovarászat, mint sport, hazánkban minél több kedvelőre találjon. Talán akad olvasóink között is egyik-másik, a ki kedvet fog hozzá kapni. Előre biztosíthatom, hogy nem fogja megbánni és hogy a legrövidebb idő alatt meg fog győződni róla, hogy milyen igaz a francia rovarani társulatnak ismeretes jelmondata: *Natura maxime miranda in minimis*.

